

Sabine Bernau

ADHD

u dorosłych

Jak ułatwić sobie życie
i uspokoić myśli

Przekład: Magdalena Labiś

tytuł oryginału: *Alles über ADS bei Erwachsenen*

Sabine Bernau, Alles über ADS bei Erwachsenen © 2005³ Verlag Herder GmbH,
Freiburg im Breisgau

© Wydawnictwo WAM, 2022

Wydanie drugie zmienione

Redakcja merytoryczna: Karolina Grzywacz

Opieka redakcyjna: Dorota Trzcinka

Redakcja: Agnieszka Caba

Korekta: Katarzyna Onderka

Projekt okładki: Marcin Jakubionek

Skład: Lucyna Sterczewska

ISBN 978-83-277-2959-0

MANDO

ul. Kopernika 26 • 31-501 Kraków

tel. 12 62 93 200

www.wydawnictwomando.pl

DZIAŁ HANDLOWY

tel. 12 62 93 254-255 • faks 12 62 93 496

e-mail: handel@wydawnictwomando.pl

Druk i oprawa: EKODRUK • Kraków

Publikację wydrukowano na papierze iBOOK White 70 g wol. 2.0
dostarczonym przez IGEPa Polska Sp. z o.o.

Spis treści

Słowo wstępne	8
Prolog	12
JEDEN ZESPÓŁ I SETKI PYTAŃ	13
ADHD – sytuacja obecna	18
Niewidzialne zaburzenie zmienia życie	21
ADHD nie musi być fatum	23
Pierwszy krok – przywrócić nadzieję	25
ADHD – co na ten temat sądzą specjaliści	35
Percepcja bodźców i ich przetwarzanie	37
Znaczenie neuroprzekaźników w procesie spostrzegania	39
Odziedziczone, a nie nabyte	43
Zaburzenia współwystępujące z ADHD	44
Schemat terapii ADHD	48
Definicje międzynarodowe jako wytyczne diagnostyczne	49
Kryteria diagnostyczne	49
Klasyfikacje diagnostyczne	51
Objawy osiowe z bliższej perspektywy	52
Diagnostyka osób dorosłych	55
Szczegółowe postępowanie diagnostyczne	56
Mama lwica albo marzycielka, wojownik z dżungli lub samotny wilk – w jaki sposób ADHD uzewnętrznia się u kobiet i mężczyzn	60
ADHD u kobiet	60
ADHD u mężczyzn	67
OŻYWIĆ ZASOBY	73
Jak zaakceptować ADHD i konstruktywnie z nim postępować	75
Dawać i przyjmować nadzieję	75
Uleczyć zranioną duszę	78

Lepiej panować nad własnymi emocjami	83
Miłość do siebie i samoakceptacja	84
Rozmowa z samym sobą	87
Słuchać wewnętrznego głosu	88
Poznać swe mocne i słabe strony	89
Zadawać pytania	90
Wyrażać uznanie i chwalić mocne strony	91
Wzajemne zrozumienie i konstruktywna rozmowa	93
Jeśli rozmowa ma się udać...	93
Określ swoje miejsce	95
Do którego podtypu ADHD się zaliczasz?	96
Zarządzanie emocjami.	102
Wahania nastrojów, wybuchy złości, agresywność	102
Przełamać negatywne wzorce zachowań	104
Myśli jasne i pozytywne.	104
Porządek, przerwy i myślenie pozytywne kontra wyczerpanie i przeciążenie nadmiarem bodźców	105
Ulepszyć organizację i plan działania	111
Posprzątać i uporządkować	111
Plan tygodnia Pauli	116
Planowanie projektu: urodziny Pauli	121
Lista kontrolna Pauli – uroczystości	122
Słabe strony przemienić w mocne	123
Znów czegoś szukasz? Dostyc tego! Kilka wskazówek	123
Wyrzucanie uwalnia. Wskazówki	127
Jak pomaga doradca	128
Ustalić strategię i posiść kompetencje razem z doradcą: metoda Rafael	131
Schemat planowania wizyty lekarskiej Pauli	134
Łatwa odwracalność uwagi – jak ją ograniczyć?	137
Odpowiednie miejsce pracy	141
Warunki pracy ułatwiające Pauli lepszą koncentrację	142
Metody pracy pomocne przy ADHD	144
Stymulowanie siebie przez uczucia	145
Partner z ADHD.	147
Kiedy planuje się dzieci	153

Planowanie i działanie w rodzinie	156
Spotkania rodzinne	156
Spotkanie rodzinne – planowanie	158
Jasne zasady w rodzinie	160
TERAPIA	169
Wizyta Pauli u lekarza specjalisty	171
Terapia farmakologiczna – dlaczego leki mogą mieć sens?	178
Jakie leki stosuje się w ADHD?	180
Jak działają leki psychostymulujące?	184
Atomoksetyna – obiecujący standard terapeutyczny	190
Łączenie terapii z farmakoterapią	192
Preparaty o przedłużonym działaniu	193
Leki – zalety i wady	196
Terapie alternatywne i medycyna naturalna	199
SUKCES Z ADHD	211
Powrót do życia	218
Epilog	220
ANEKS	221
O to zapyta Was lekarz: wskazania do terapii	221
Zaburzenia współwystępujące z ADHD według DSM-5	224
Ankieta dla ADHD z przewagą nadpobudliwości psychoruchowej.	226
Ankieta dla ADHD z przewagą zaburzeń koncentracji uwagi	229
Arkusze do planowania zadań – wzory do skopiowania	231
Informacja dla polskiego Czytelnika	238
Od Wydawcy	239